

FORUM POMORSKIH MUZEJA MEDITERANA

S porinuća triju batana

Projekti očuvanja batane i falkuše

U čast foruma na malom molu su u more porinute tri batane

Aldo POKRAJAC

Sudionicima 15. Forumu Asocijacije morskih muzeja Mediterana su za tematskih sesija predstavljeni napori Hrvatske u očuvanju nematerijalne maritimne baštine. Dragana Lucija Ratković i Joško Božanić predstavili su dva najuspješnija projekta – Kuću o batani i splitsko-komiški Ars Halieutica.

Muzejom batane i aktivnostima vezanim uz njega udruga od zaborava čuva, među ostalim, lokalni istriotski jezik, folklor, tradicije i običaji. Tako su s batanom sačuvani na samo ribarski običaji, već i bitinade i spacio u kojem su se nalazili ribari, poljoprivrednici i obrtnici.

Joško Božanić je govorio o sličnom projektu na temu viške falkuše. Kako su jedinstvene brodice nestajale, prije 40 godina počeli su razmišljati o zaštiti, pa je osnovan virtualni muzej Ars Halieutica, koji je 1986. organizirao obnovu posljednje falkuše u Komiži, a 1995. i gradnju nove. Sličnim se projektom u udruzi Trabakul bave Dubrovčani Igor Hajdarhodžić i Slaven Kulić.

Nevena Škrbić-Alempijević iz Odsjeka za etnologiju zagrebačkog Filozofskog fakulteta ukazao je na projekte očuvanja mediteranske baštine u Hrvatskoj, koji su na tragu izmjena imidža zemlje iz balkanske u mediteransku. Njena kolegica Petra Kelemen je govorila o hrvatskim istraživanjima i čuvanju nematerijalne baštine, koja datiraju u 1929., kada je osnivač hrvatske etnologije Anton Radić izdao prvu knjigu o sabiranju građe o narodnim običajima. Mirela Hrovatin iz Odsjeka za nematerijalna kulturna dobra Ministarstva kulture predstavila je Listu zaštićene kulturne baštine Hrvatske, u kojoj su i rovinjska batana i bitinade.

Tea Mayhew iz riječkog Pomorskog i povijesnog muzeja govorila je o istočnoj obali Jadrana u mediteranskim kulturnim transferima kroz povijest. Napomenula je da na ovom prostoru dolazi do prave interakcije Balkana i Mediterana. Izložila je napore riječkog muzeja u očuvanju nematerijalne maritimne baštine – jezika, običaja, brodograđevnog i pomorskog

Hrvatska bez pomorskog muzeja

Predsjednicu udruge muzeja mora Mediterana Elviru Mata zanimalo je zbog čega Hrvatska nema svoj pomorski muzej. Dragana Lucija Ratković je rekla da bi ga kao pomorska zemlja trebala imati, ali da ga u sadašnjim okolnostima zasigurno nećemo dobiti. Umjesto toga imamo regionalni riječki pomorski muzej, zbirke u dubrovačkom i splitskom gradskom muzeju te u Komiži, Hvaru i Ninu. Praksa je pokazala da ekomuzeji nastali na temu batane i falkuše bolje funkcioniraju jer su i u interakciji s građanima i posjetiteljima, pa bi u nedostatku sredstava to trebao biti pravi put.

identiteta, o čemu se priprema i stalna zbirka.

Lidija Nikočević iz Etnografskog muzeja Istre predstavila je aktivnosti istarskih muzeja u očuvanju nematerijalne baštine. Boris Koroman s pulskog Sveučilišta izložio je rezultate istraživanja baštine ribara u identitetu Fažane. Mali gradić nasuprot Brijuna je prošao brojne mijene, od recepcije Kupelweiserovog luksuznog odmarališta do egzodusa i posvemašnje izolacije nastale za pretvaranja otoka u rezidencijalni objekt.

Naši su muzealci i znanstvenici mogli čuti brojne primjere s Mediterana koji će im poslužiti u budućim aktivnostima zaštite maritimne baštine. U čast foruma na malom molu su u more porinute tri batane koje su ovog ljeta restaurirane na Trgu Riviera ispred Kuće o batani. Tri su batane dobile nazive zbratimljenih gradova Rovinja – Adrije, Camaiorea i Leonberga.

Falkuša